??р агачны? тамырлары булган кебек, кешел?рне? д?, барлап китс??, н?сел тамырлары, ай-?ай, бик тир?нд?. ?сеп кил?че буынны халыкны? тарихи ?тк?не, ата-бабалар мирасы бел?н таныштыру, рухи кыйммәтл?рне, гореф-гад?тл?рне саклап калырга тырышу соклану хисе уята. Мен? шулай матур эшл?р бел?н Ельник районы Ч?риле - Чурино авылы хылкы яши; эшли ??м ял да ит?. Туган як, туган ?ир - тир?н м?гън?ле с?зл?р. Алар ??рбер кеше к??еленд? т?рле т?шенч?д? й?ри. ??рбер ?сем-лекне? кайдандыр яш?еш алган урыны бар. Шулай ук яш?еш башы буларак, кешене? д? тамырлары бар.   Бу тамырлар туган ?ирд? тир?н ??елг?н. Ватан диг?ч т?, беренче чиратта, к?з алдына и? якын, и? кадерле, к??ел т?ренд?ге урын килеп баса. Шу?а да ??рбер кеше ?чен туган ягы кадерле. Мордовияне? Ельник районындагы Ч?риле авылым ми?а, Гульнара Х?лим кызы Шехмаметьевага, бик кадерле ??м якын. Анда мин туган, беренче тапкыр ?ни с?зен ?йтк?н, ?тиемне? ?ылы м?н?с?б?тен сизг?н, белем алырга м?кт?пк? битк?н. Беренче укытучым да минем ?нием – Агишева (Рамаева) Рива Х?с?н кызы, тормышны? олы юлына алып чыгучы. ?тием – Халим Джарулла улы Агишев, тормышны?

ачысын-т?чесен татыган, Б?ек Ватан сугышы вакытындагы Ленинград блокадасын ?тк?рг?н кеше. Аларга м??ге мин бурычлы.

Мин ата-бабам ?ирен яратам; биред? беренче тапкыр аяк астындагы яшел ?л?нне? шытып чыгуын, т?б?мд??ге аяз к?к й?зен к?рдем. Биред? зур тормышка юл алдым. Ч?рилемд? ч?ч?к исл?рен аерырга, к?зге яфрак исен таныырга, яз башы г?рл?векл?ре шаулавын ты?ларга ?йр?н-дем. ?ил улавы да к??елемне ?илкендер?. Тормышлары ми?а ?р-н?к булган кадерле ?нием ике ел элек ?лде, ? ?тиемне? бакыйлыкка к?чк?нен? ярты ел. ?йе, ??рберебезне? к?не ген? ?итми фани д?ньялардан бакыйга к?ч?рг?. ??м без ис?нн?рне? кадерен, ?лг?нн?рне? каберен белеп яш?рг? тиеш. К?пт?н авылым халкын каберлекл?рене? т?рле яктан ватылган, сынган кирт?се (изгородь) борчый иде. ??й к?не мал-туар да кереп каберлек тир?л?рен баскалап чыга. Шу?а да й?р?к ?рни. Нич? еллар эчне пошырып торды ??м яз башы м?четк? Гает б?йр?ме ?тк?рг?н к?нне Ч?рилед? яш?г?н ??м туып т?рле ?ирл?рг? сибелг?н яше-карты ?ыелды.
Ч?рилене? бер йорты, бер кешесе д? тамырлар, туганнар яткан ?ирне т?зекл??д?н читт? калмады. Кем ки??ше, кем кул к?че, кем акчасы бел?н булышты: х?тта авылыбызны? и? олы кешесе – Кутуев ?нв?р Джи?анша улы, а?а 88 яшь ??м Кутуев Р?хим бел?н ?лфияне? ?ч айлык ?ченче кызы Галияг? кад?р булдылар. Ч?рилел?р тир?-як туганнарына бу х?б?рне ишеттерг?ч, алар да кем к?пме булдыра алды, шулкад?р акча биреп ?иб?рдел?р.
Эшне? к?л?ме, н?рс? алырга кир?клеге саналды ??м башкарып чыгарга дип ышанычлы ??м барлык эшне

?ирен? ?иткереп башкаручы Кутуев Р?хим Зариф улына й?кл?дел?р. Шулай итеп, 263 ме? акча ?ыелды. Бу ?ирд? аерым Санкт –Петербургта яш?г?н якташыбыз Х?лил Усман улы Шехмаметьевны? кертк?н ?лешен ?йтми китми булмас, ч?нки ?зе ген? д? 30 ме? сум акча минн?н авылдагы зиратны т?з?т?г? дип ?иб?рг?н иде. Тверь ш???ренд? яш??че Ф?рит Зариф улы Кутуев 20 ме? сум, Т?б?н Новгород ?лк?се Первомайск ш???ренд? яш??че Ариф К?рим улы Мещеров (ООО “Транспневматик») 47 ме? сумга зират капкасы ясатып бирде. М?ск??, Саранск, Казан, Нижний Новгород, С - Петербург, Чаллы, тир?-к?рше авыл ??м ш???рл?рд? яш??че якташ спонсорларыбыз идел?р. Читт? яш?с?л?р д?, туган Ч?рилед?ге н?сел тамырларын онытмыйлар!

Авылыбыз имамы Ш?риф Х?с?н улы Кутуев х?ер-фатихасы бел?н эш башланып китте. Беркем д? бу мероприятияд?н читт? калмады: 77 яшьлек Кутуев Ариф Джи?анша улы ??м авылыбыз имамы Ш?риф абый да эшл?р уртасында булдылар. Кил?ч?к буынга ?рн?к. Н?сел тамырларын онытмаган халык ?ирд? озак яш?р дип уйлыйм. Заманалар шундый, авылда яшьл?рг? эш юк, алар к?себ эзл?п т?рле якларга кит?л?р, к?бесе М?ск??д? вахта методы бел?н эшлил?р. Вахтачыларыбыз зират коймасын ремонтлаудан читт? калмадылар, авылга кайткач, ?и? сызганып эшт? катнаштылар. ?з кораллары, кир?к-яракларын алып килеп эшл?дел?р авыл халкы. Корбан гаетен? зиратыбызда т?ртип урнашты. Барлыгы 40 ме? сум акчалары яз башына кад?р калган ??м шул акчаларга зират кир?к-яраклары ?чен сарайчык т?зерг? планлаштыралар. Барлык эшл?р т?мамлангач, сатып алдылар бер сарык ??м матур Уркат елгасы буена авыл бел?н ?ыелып, зур б?йр?м ?тк?рдел?р. Марат Равиль улы Кутуев зур казан асып теле?не йотарлык шурпа пешерде. Укучылар м?кт?пт?н кайтмыйча, б?йр?м башланмады. Б?йр?м барлык халыкка ?итте; елга буена кил? алмаган картларга б?йр?м шурпасын балалар эл?шеп й?рдел?р. Шулай итеп Ч?рилел?р н?сел тамырларын онытмыйча берг? эшли ??м б?йр?м ит? д? бел?л?р.

Гульнара Шехмаметьева